

ANTROPOLÓGIA

ÚVOD DO KAIROLÓGIE A POLITICKEJ TEOLÓGIE

HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU
KTORÝ ŽIJEME

©Marian Mráz

DUCHOVNÁ SLUŽBA UNM

Katolícky kultúrny dom Vrútky

VENI SANCTE SPIRITUS

HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU KTORÝ ŽIJEME Úvod do kairológie a politickej teológie

Metódou tejto prednášky je hľadanie hlbšieho porozumenia pravdy o živote v našom súčasnom ľudskom svete

Jej cieľom je - *pistis* – priľnutie k pravdám našej viery, teda k Tomu, ktorý je CESTOU k plnosti PRAVDY A ŽIVOTA

HĽADANIE – HĽADENIE – NAZERANIE – VISIO BEATIFICA

HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU KTORÝ ŽIJEME

Oblasti nášho záujmu

- ANTROPOLÓGIA
- KAIROLÓGIA
- BIOPOLITIKA
- BIOMEDICÍNA
- BIOPEDAGOGIKA
- POLITICKÁ TEOLÓGIA
- EKOTEOLÓGIA
- TEOLÓGIA

HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU KTORÝ ŽIJEME KLÚČOVÉ SLOVÁ

- BIOS – ŽIVOT
- ČLOVEK – HOMO –
ANTHROPOS *ανθρωπος*
- ČAS – KAIROS
- PROTOS - THANATOS
- KERYGMA
- KATECHON
- RELIGIO
- ZNAKY ČASU
signa temporum

HERMENEUTIKA POJMU ČLOVEK – ANTHROPOS – HOMO

ČLOVEK

Je pojem nanajvýš abstraktný a metaforický

an thropoi – vertikálita

"bytosť, ktorá je schopná pohľadu hore"

ARISTOTELES

charakterizuje človeka ako

zoon logon echon

zoon logon didonai

KL'ÚČOVÉ SLOVÁ

ČLOVEK – ANTHROPOPOS - HOMO

ČLOVEK -

- Homo sapiens sapiens
- Homo historicus
- Homo religiosus
- Homo poietas
- Homo faber
- Homo viator
- Homo patiens
- Homo moriens
- Homo Dei

KLÚČOVÉ SLOVÁ

TEMPORALITA

ČAS – TEMPUS – CHRONOS - KAIROS

- Čas ako fyzikálna a antropologická kategória
- Kontingentnosť ľudského bytia
- Determinanty a limity vyplývajúce z temporálnosti človeka
- Čas a jeho vnímanie a evidencia – chronos – kairos
- Čas a jeho plynutie – linearita, cyklicita, relativita – sekularita
- Protos – thanatos – eschaton – aeternitas
- bytostná neistota v čase

KLÚČOVÉ SLOVÁ

ČASOPRIESTOR – SPATIOTEMPORALITA

- Časopriestorové dimenzie životai
- Priestor ako miesto - *topos* - pre osobný život
- Topos – ako miesto počiatku života
- Topológia ľudského Ja
- Topofília – ako miesto stretnutia a poznávania
- Chronotop – ľudský život ako príbeh
- Biodromé – život ko cesta
- Kontingentnosť ľudského bytia
- Determinanty a limity človeka
- Priestor ako antroposféra
- Priestor ako svet

KLÍČOVÉ SLOVÁ

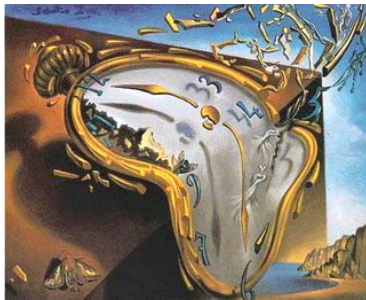
čas – tempus – chronos - kairos

ČAS – TEMPUS – CHRONOS

ako pohyb k zániku – *ftora* – *katagenesis*

ČLOVEK

je v sekulárne vymedzenom a vymedziteľnom čase

Len *bytím* k smrti

KĽÚČOVÉ SLOVÁ

KAIROLÓGIA

teológia znakov času

- *Kairos* - čas, ktorý prežívame osobne a ktorý sa nedá merať
- Je to neustála, nepredvídateľná a tvorivá genéza nového, čas dozrievania k plnosti, čas tvorenia a zrenia, čas navštívenia, porozumenia a naplnenia, čas smerujúci k poslednému cieľu – k večnosti *aeternitas*,
k Bohu

KLÚČOVÉ SLOVÁ ZNAKY ČASU

ZNAMENIA ČASOV
SIGNA TEMPORUM

τα σημεία τον καιρον
TA SEMEIA TON KAIRON

- Javy v súčasnom svete, ktoré vo svetle zjavenia istým spôsobom súvisia s dejinami spásy

KLÚČOVÉ SLOVÁ

biopolitika

- Biopolitika je filozofická konštrukcia individuálnej i sociálnej sféry prostredníctvom politiky
- Podľa M. Foucaulta je to *"umenie vládnuť", racionalizovať a riadiť v populáciách: zdravie, hygienu, pôrodnosť, starnutie...*
- Objektom týchto snáh je ľudské telo v jeho individuálnom i sociálnom zmysle

KATECHON

klíčové slovo

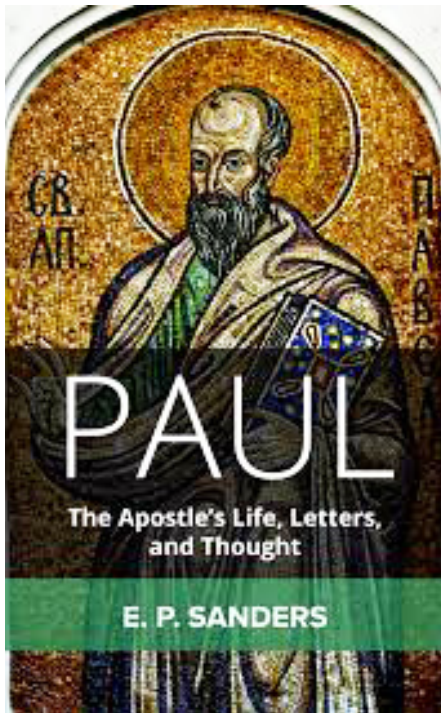

KATECHON

- Čo sa týka príchodu nášho Pána...nech vás nik nijakým spôsobom nezvedie. Najprv musí prísť odpadnutie a zjaviť sa Bezbožný človek, Syn zatratenia, Protivník, ktorý sa povyšuje nad všetko čo sa nazýva Bohom alebo sa uctieva, takže si zasadne v Božom chráme a bude sa vyhlasovať za Boha....A vy viete, čo ho teraz zdržuje, aby sa objavil až v pravom čase.Tajomstvo bezbežnosti už teraz pôsobí. Ale ten, čo ho zdržuje, má byť najprv odstránený. Potom sa zjaví bezbožník a Pán ho odstráni dychom svojich úst, zničí ho jasom svojho príchodu. Ten bezbožník, podporovaný Satanom, príde so všetkou mocou, znameniami a klamnými zázrakmi... 2 Sol 2, 1.3-9

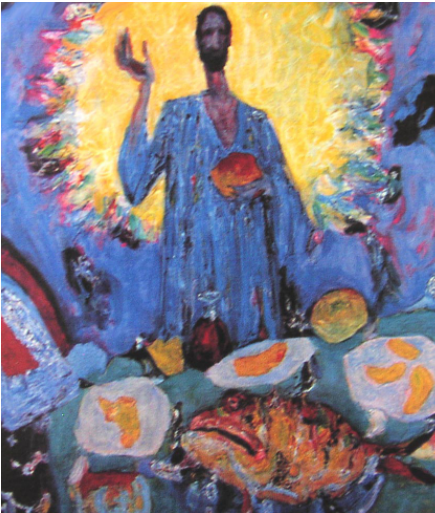

KATECHON - ANOMIA - PAROUSIA

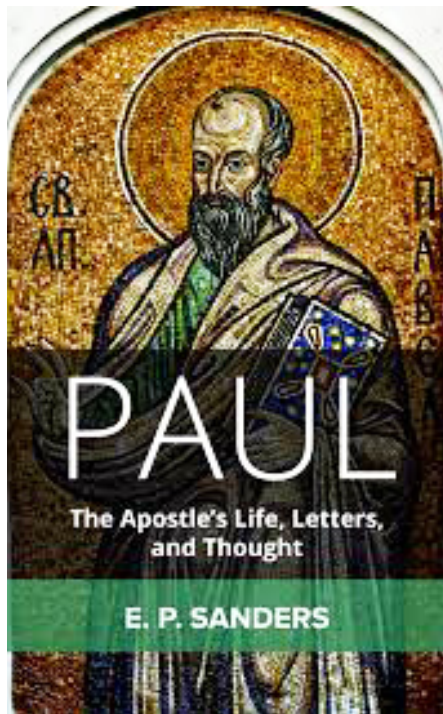
- *katechon* - ὁ κατέχων -qui tenet nunc – „ten, ktorý zdržuje“ stvorený svet pred príchodom Antikrista, aby sa objavil až v pravom čase
- Podľa najvýznamnejšieho predstaviteľa politickej teológie Carla Schmitta, výklad tohto úryvku je “legitimizáciou každej sekulárnej moci a vlády, lebo napriek jej hriešnosti a zlu, spĺňa svoju funkciu v procese spásy, lebo “zdržiava” príchod Antikrista (v politike stotožneného s anarchiou

KATECHON - ANOMIA - PAROUSIA

- Teologický pojem *katechon* - ὁ κατέχων - (zdržiavanie, sila či moc, ktorá zdržiava beh udalostí...) sa stal významným termínom v politických vedách i vo futuroológii – a samozrejme – v biblickej exegéze
- Jeho teologická interpretácia rezonuje akolo chápania, že *katechon* - ὁ κατέχων - qui tenet nunc – „ten, ktorý zdržuje“ stvorený svet pred príchodom Antikrista, aby sa objavil až v pravom čase...

KATECHON - ANOMIA - PAROUSIA

- *katechon* - ὁ κατέχων -qui tenet nunc – „ten, ktorý zdržuje“ stvorený svet pred príchodom Antikrista, aby sa objavil až v pravom čase
- Podľa najvýznamnejšieho predstaviteľa politickej teológie Carla Schmitta, výklad tohto úryvku je “legitimizáciou každej sekulárnej moci a vlády, lebo napriek jej hriešnosti a zlu, spĺňa svoju funkciu v procese spásy, lebo “zdržiava” príchod Antikrista (v politike stotožneného s anarchiou

KATECHON

- **Budte pripravení vždy obhájiť svoju nádej pred tými, ktorí vás o to žiadajú**

1 Pt 3,15

Katechon – je výzvou pre kresťanov, aby si uvedomili, že v sekulárnom svete nie je ich definitívny domov

Ohlasovanie kerygmy - eu-angelion

a očakávanie Parúzie – Príchodu Mesiáša na Konci čias

HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU KTORÝ ŽIJEME KLÚČOVÉ SLOVÁ

poznanie o živote a človeku sa nedá
vtesnať do pojmov, slov či definícií

Aj kľúčové slová sú len pomôcky,
„nástroje“, inštrumentárium v procese
objavovania hlbín „mystéria človeka“

- **Pojmové inštrumentárium** je súčasťou
meta-prístupu v každej vede

Jeho základom je lingvistická a
hermeneutická analýza východiskových a
kľúčových slov

META PRÍSTUP

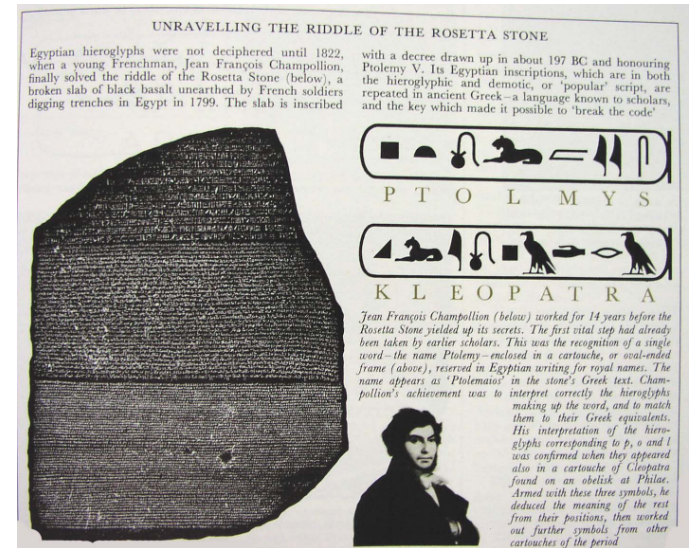
ako podmienka súčasného chápania vedy

- SKÚMA PÔVOD, VÝZNAM A ÚZUS POJMOV A TERMÍNOV
- ZAOBERÁ SA LOGICKOU ANALÝZOU JAZYKA DANEJ VEDY A VZŤAHMI VOČI INÝM VEDÁM

ETYMOLOGICKÁ A HERMENEUTICKÁ ANALÝZA VÝCHODISKOVÝCH POJMOV

- Poskytuje súbor pravidiel a prostriedkov na výklad obsahovej, linguistickej a literárnej stránky nejakého textu, výrazu alebo termínu

CIEĽOM HERMENEUTIKY JE

- **TOPOLOGIA POJMOVÉHO INŠTRUMENTÁRIA**
- **KRITICKÉ ZHODNOTENIE AKTUÁLNOSTI JEDNOTLIVÝCH POJMOV**
- **REINTERPRETÁCIA AKTUÁLNYCH TERMÍNOV**
- **NAVRHOVANIE A ZAVEDENIE NOVÝCH POJMOV A TERMÍNOV**

ETYMOLOGICKÁ A HERMENEUTICKÁ ANALÝZA VÝCHODISKOVÝCH POJMOV

- Naše východiskové pojmy vychádzajú najmä z prajazyka – sanskrtu – a z antického grécko-latinského i staroslovienského jazykového prostredia
- Usporiadanie (*stoicheion*) jednotlivých foném do onomatopoetického tvaru sa dá vystopovať až do paleojazykového základu

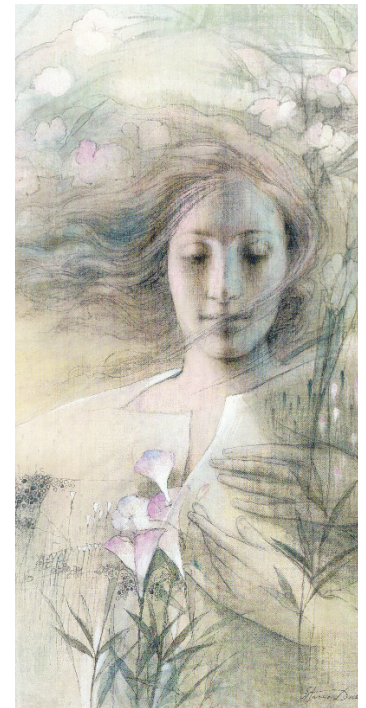
HĽADANIE POROZUMENIA ZNAKOM ČASU KTORÝ ŽIJEME Úvod do kairológie a politickej teológie

Porozumenie významu doby a epochy do ktorej sme sa narodili a v ktorej žijeme – v kontexte času a priestoru, viery a poznania - je hľadaním zmyslu, plnosti – *pléroma* – ŽIVOTA v jeho globálnom, sociáln i individuálnom rozmere

Preto sú našimi východiskovými termínmi

ČLOVEK – ANTHROPOS - *ανθρωπος* – **HOMO**

BIOS – *βίος* – *vita* – *ζοη* - **ZOE** - **ŽIVOT** – *жизнь*
- *živъ* - *jivat* (*sanskrt*)

ČLOVEK - ANTHROPOS

ανθρωπος

hermeneutika pojmu

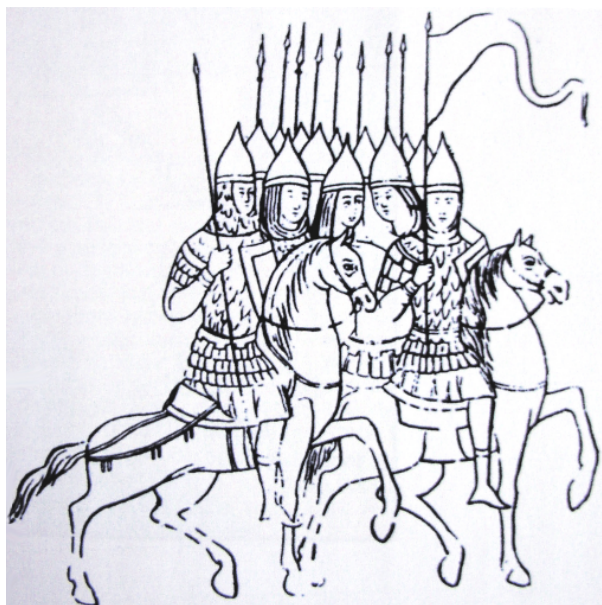
- Starosloviensky termín *čelovjek*, je odvodený z koreňa *čelo*, blízkeho gréckemu *télos* – *celok*, *ciel'*, *kmeň*, a pochádza z indoeurópskeho koreňa *quel* – *rod*, *skupina*
- Rovnaký pôvod má aj slovo *čel'ad'* - dnes už archaické označenie ľudí, bývajúcich v jednej širšej domácnosti

ČLOVEK - ANTHROPOS

ανθρωπος

hermeneutika pojmu

- Druhá časť pojmu je odvodená od slova **veik, voik** - čo v indoeurópskom kontexte označovalo **muža, činného ako člena určitej skupiny**
- S tým súvisí aj pomenovanie skupiny mužov – **voj** - muž - bojovníka – **vojaka** ako aj staroslovienske pomenovanie vodcu - **vajda**

Hermeneutika pojmu ľudia, ľudský, ľudskosť

- Termíny *ľudia, ľudský, ľudskosť* majú prastarý pôvod, ktorý súvisí s označením slobodných jednotlivcov, len čiastočne závislých na veľmožoch. Základom slova je staroindický pojem *ródha* – *človek*
- V dejinnom vývine došlo k presmyčke, metatéze r / l, takže plurálová forma *leudhá* označuje „slobodných ľudí“, z čoho vychádza aj všeslovanské *ljudi* (Stanislav 1978)
- Pôvodný význam sa zachoval aj v gréckom slove *e leuthe ros* – *slobodný* (Machek 1971)

ANTROPOLOGICKÉ VÝCHODISKÁ POZNÁVANIA ŽIVOTA ČLOVEKA

- O kvalite vedy a jej aplikácie v praktickom živote rozhoduje, aký máme východiskový *koncept, koncepciu, obraz človeka* – a života ako takého
- Základný spor v humanitných a teda aj v psychologických vedách sa týka našej predstavy o človeku, jeho bytostnej podstaty, „ikony, oikoné - „obrazu človeka“

ANTROPOLOGICKÉ VÝCHODISKÁ POZNANIA A VEDY

*Spirituálny, duchovný rozmer človeka sa
najviac prejavuje vo vedomí, že všetko,
čo je dané*

môže byť iné

*MÁHÁ - NÁMAHA - MÔŽEM - MOGU - MOHU -
MAG - MAGIS*

*V tom spočíva najväčší a
najvýznamnejší rozdiel medzi človekom
a subhumánnym svetom*

ANTROPOLOGICKÉ VÝCHODISKÁ POZNANIA A VEDY

MAGIS – JE ZÁKLADNÝ PRICÍP KAŽDÉHO ROZVOJA,
NAPREDOVANIA, POKROKU,
ČIŽE TOHO, ČO NAZÝVAME **EVOLÚCIA**

***EVOLÚCIA JE TEDA JEDNOZNAČNE
SPIRITUÁLNY PROCES***

MEDZI STVORENÍM A NAPLNENÍM

creatio – pleroma temporum - eschaton - aeternitas

e-volum; e-voluntas - z vôle, z možnosti vyberať,
uvažovať a zvažovať, rozhodovať sa, voliť
meniť svet, určovať hodnoty
a voliť si vzťahy

SPATIO-TEMPORÁLNE VYMEDZENIE ČLOVEKA

keplerovské geometrické chápanie sveta

- UBI MATERIA – IBI GEOMETRIA

tam, kde je materia – tam je meranie

Všetko, čo je materiálne, je možné merať

Termíny:

miera, rozmer, smer, priestor, plocha, obsah, váha...

**Tým sú vymedzené kompetencie
vedeckého poznávania**

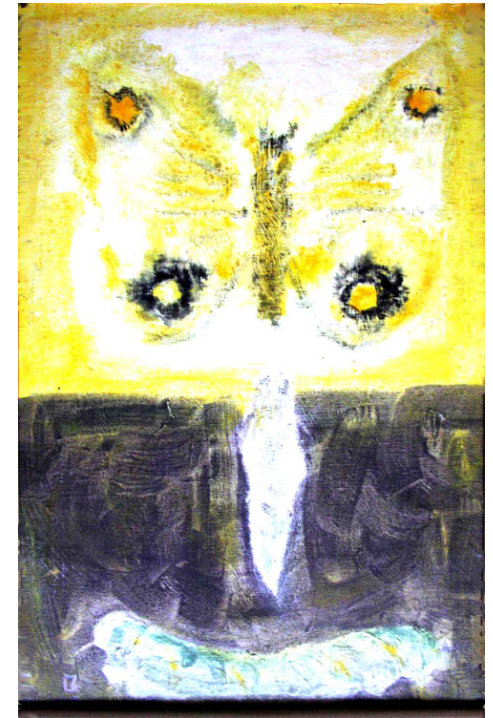
**Vzniká však zásadná otázka –
čo s tým, čo nie je merateľné....?**

DIMENZIÁLNOŠŤ ČLOVEKA

vyvodená z jeho spatio-temporality

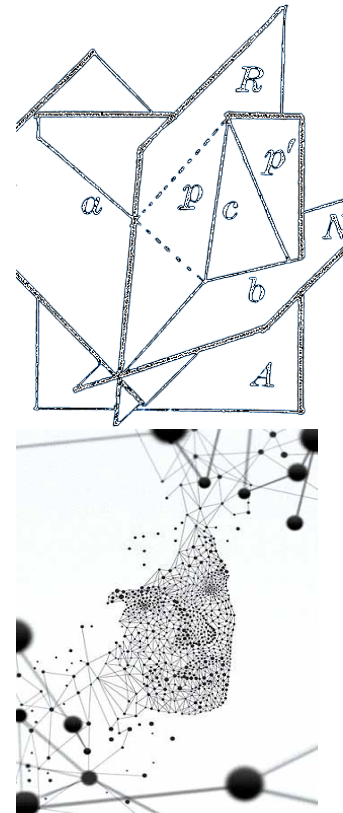
- V geometricky merateľnom a sekulárne limitovanom svete je ľudský život situovaný v binárnej protikladnosti vzniku a zániku, počiatku a konca, teda medzi počatie a smrť - Protos a Thanatos
- V binárnej opozícii sa človek predstavuje ako protiklad *zoon* – *logon* - *politikon*, pričom jeho živočíšnosť, *zoon* – je do určitej miery možno vedecky skúmať v zmysle axiómu daného Keplerom:

MOŽNOSTI POZNÁVANIA ŽIVOTA

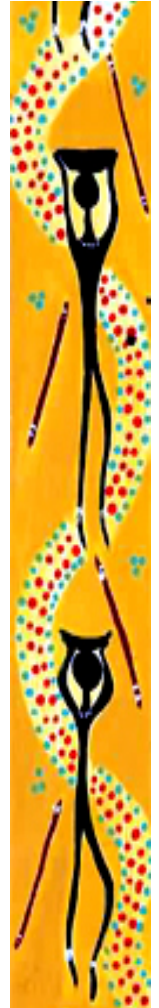
dimenziálnosť človeka

- Dimenzia je východiskový termín geometrie – čiže časo-priestorového vnímania a poznávania materiálneho sveta
- spatio-temporálne vymedzené bytie umožňuje len geometricky redukované a časovo limitované poznanie
- zisťuje iba extenziu a entropiu, preto nie je kompetentné pre poznávanie bios – života ako takého

NÁUKA A VEDA V RÁMCI POZNÁVANIA ŽIVOTA ČLOVEKA

- **Pokiaľ príslušná veda nemá dostatočne rozvinuté inštrumentárium a hlavne metodológiu, tak musí byť vo svojich tvrdeniach veľmi opatrná a zdržanlivá**
- **pretože všetko to "vedecké" je obvykle veľmi rýchlo vyvrátené a pokiaľ vyhovuje politickej či inej sile, tak ľahko dochádza k negácii či eliminácii odlišných názorov potlačenie čo veľmi ľahko vedie k ich ideologizácii, zneužitiu v politike**
- **Preto každá "dogmatizácia" v ľudských vedách je charakteristická pre totalitné systémy**

NÁUKA A VEDA V RÁMCI POZNÁVANIA ŽIVOTA ČLOVEKA

geo-metros, arithmos, mathematos

sú odvtedy považované za jediné
metódy hodné pomenovania

VEDA, SCIENTIA, GNOSIS

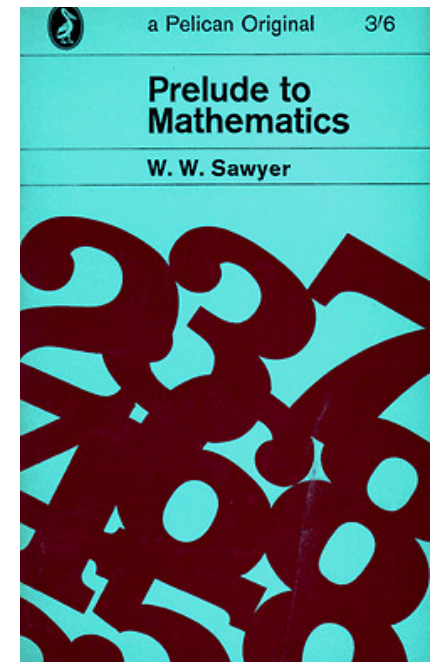
Všetky ostatné spôsoby poznávania sú
založené len na domienkach

DOXAI

HYPO-THESIS

a ich pojmové inštrumentárium tvoria

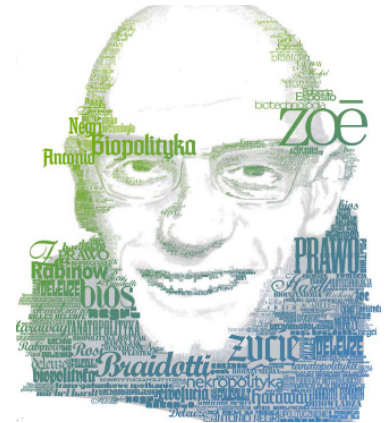
Iba súbory metafor

NÁUKA A VEDA V RÁMCI POZNÁVANIA ŽIVOTA ČLOVEKA

**Súčasnú "humanitnú vedu" sú do značnej miery
zideologizované a spolitizované,
Postmoderná globalizovaná spoločnosť
sa tým ani netají a nové ideologické konštrukty
to majú priamo v svojich názvoch**

- BIO-POLITIKA
- BIO-PEDAGOGIKA
- BIO-PSYCHOLÓGIA
- BIO-MEDICÍNA
- BIO-TEOLÓGIA ...

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE NÁŠHO SVETA

biopolitika

© **Marian Mráz, MD, PhD. ThLic.**
2020

KSZTAŁT PRZESTRENI SPOŁECZNEJ W UJĘCIU BIOPOLITYKI I BIOPEDAGOGIKI

Marian Mráz dr hab. MD. PhD. ThLic.
NWSP Białystok
Katedra Pedagogik
29.05.2015i

KSZTAŁT PRZESTRENI SPOŁECZNEJ W UJĘCIU BIOPOLITYKI I BIOPEDAGOGIKI

— słowa kluczowe

BIOPEDAGOGIKA
BIOPOLITYKA
CIAŁO
PRZESTRZEŃ
TOPOFILIA

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

- **BIOPOLITIKA**
- **idea štátu ako živého organizmu**

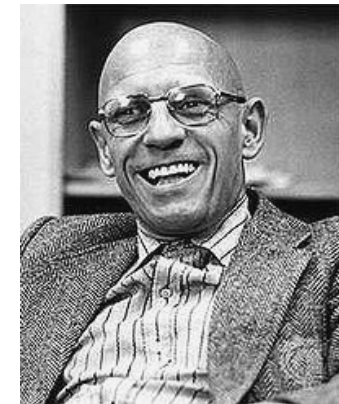
Rudolf Kjellén

- **forma spravovania vlády nad spoločenstvami a riadenie spôsobu života jednotlivcov**

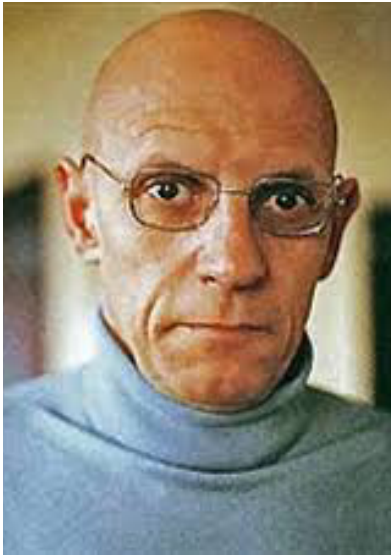
"bio-vláda", "bio-moc"

Michel Foucault

BIOPOLITIKA

Michel Paul Foucault (1926 – 1984)

predstaviteľ postmodernej filozofie, historik a teoretik kultúry, sociálny teoretik. považovaný za najväčšieho francúzskeho mysliteľa 20. storočia

Jeho otec bol lekárom a Michel na jeho želanie vyštudoval medicínu, začal sa však viac zaujímať o filozofiu

Postupne na prestížnych univerzitách vo svete absolvoval štúdiá z psychológie, psychopatológie a filozofie

Plánoval usadiť sa v USA ale r. 1984 náhle zomrel na zlyhanie imunity v dôsledku AIDS

BIOPOLITIKA

- Foucault sa stal známym svojím štúdiom sociálnych inštitúcií a ich vzťahu k človeku, najmä v rovine zdravia (hlavne duševného), sexuality, slobody poznávania, vyjadrenia a konania
- tvrdil, že myslenie a správanie človeka najmä v oblasti sexuality sú historicky podmienené a kultúrne obmedzené, a teda že nemôžu prekročiť dejinne daný poriadok a spôsob poznávania - známe ako *tzv. Foucaultova epistéma*

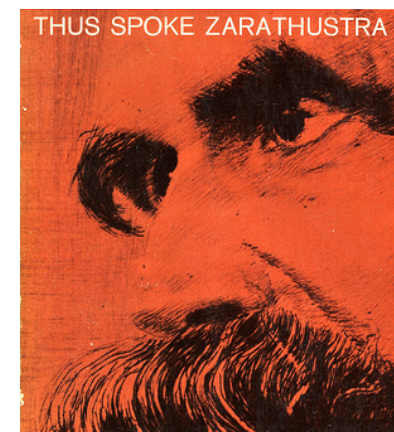
BIOPOLITIKA

- Neexistuje teda nejaká všeobecne platná morálka ani normy sexuálneho správania
- Morálka i sexualita boli v minulosti a sú i dnes definované, kontrolované a sankciované vonkajšou mocou

BIOPOLITIKA

- správanie a morálka ľudí sa teda prispôsobuje vonkajšej moci, inštitúciám a usporiadaniu spoločnosti, ktorá sama vytvára mechanizmy na kontrolu myslenia a najmä konania ľudí
- Foucaultove myslenie, koncepcie a závery boli do istej miery ovplyvnené najmä nemeckým filozofom Friedrichom Nietzsche a jeho "genealógiou morálky"

BIOPOLITIKA

- Podľa Foucaulta aj morálka je len umelo vytvorený systém hodnôt, názorov, príkazov a zákazov, ktoré sú produktom istého kultúrneho vývoja, sociálneho usporiadania, duchovnej tradície a náboženstva danej skupiny ľudí, a ktorý je pod kontrolou rôznych inštitúcií

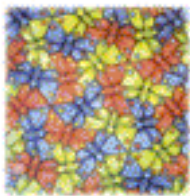
BIOPOLITIKA

- Z toho vyplýva aj jeho presvedčenie, že je možné vytvárať nové hodnotové orientácie a prostredníctvom sofistikovaných postupov alebo príkazov, zákonov a nariadení ich zavádzať do vzdelávacích a výchovných systémov (biopedagogika) alebo priamo do uplatňovania politickej moci (biopolitika)

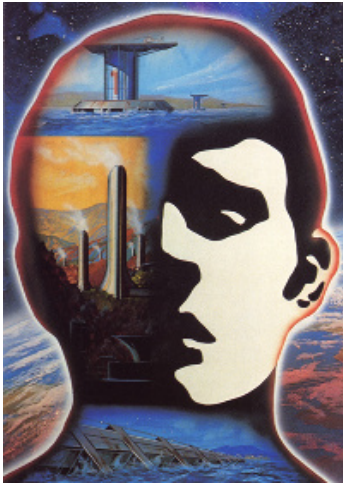
BIOPOLITIKA

MICHEL FOUCAULT
**Zrození
biopolitiky**

- Zásadným pojmom pre analýzu moderných systémov moci je Foucaultov pojem *bio- vláda, bio-moc*
- Biomoc spočíva v úplnom podriadení sa moci systému, štátu či režimu a v ovládnutí “*individuálneho i sociálneho tela*”, aby určoval “*kultiváciu života*”, čiže jeho kultúru a životný štýl

BIOPOLITIKA

- Druhým cieľom biomoci je včlenenie života jednotlivca a spoločenských skupín do politických a vládnych štruktúr, aby formou riadenia populácie a prostredníctvom jemných mechanizmov regulácie a manipulácie bol totálne ovládaný administratívnym aparátom štátu

BIOPOLITIKA

- Štátna disciplinárna moc má za cieľ určiť nové preferované hodnoty a vytýčiť nové merítka normality so zameraním na ľudské telo a na jeho identitu
- Telo musí byť poslušné (docile), aby mohlo byť „podrobované, využívané, premieňané a vylepšované ...“ [Foucault 1979: 136], manipulované do užitočných roľ, ako je napr. zdravý a produktívny jedinec (pracovná sila)

BIOPOLITIKA

- Zdravie tak dostáva nový význam: stáva sa povinnosťou úplne sa podriaďiť predstavám štátu o zdraví a normalite v rámci akéhosi konštruktu **“kultu zdravia”** ktorý podľa Foucaulta predstavuje, **„imperatív zdravia: čiže povinnosť pre každého a cieľ pre všetkých”** [Foucault 1980: 170]

BIOPOLITIKA

- Foucault menuje aj vymedzuje spôsob dosahovanie takto predstavenej vízie biomoci - ako *governmentality*
- „Governmentalita vnáša regulačné aktivity do všetkých oblastí spoločenského života: rodiny, masmédií, škôl a inštitúcií akými sú parlament, legislatíva a polícia” (Lupton 1997: 9)

BIOPOLITIKA

- V koncepcii bio-vlády sa zdravie stáva ústrednou témou
- Je však umiestnené do sféry moderného kapitalizmu kde “biovláda je formou moci/ poznania... ktorá vytvára poriadok v ktorom ľudia v západnom svete sú zdraví, bezpeční a produktívni” (*Dreyfus a Rabinow 1989: 116*)

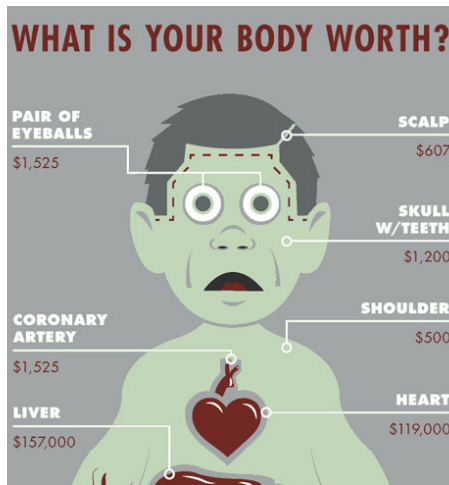
BIOPOLITIKA

Biomoc sa organizuje okolo dvoch pólov:

- ten prvý Foucault nazýva “*anatomo-politikou*” ľudského tela, čiže zdisciplinovanie a optimalizácia jeho schopností a síl, zvýšenie jeho užitočnosti a dosiahnutie jeho poslušnosti pre zaradenie do systému ekonomickej produkcie
- Druhý pól biomoci označuje Foucault termínom *biopolitika*, ktorá sa uskutočňuje v rovine štátom organizovanej a riadenej regulácie spoločnosti

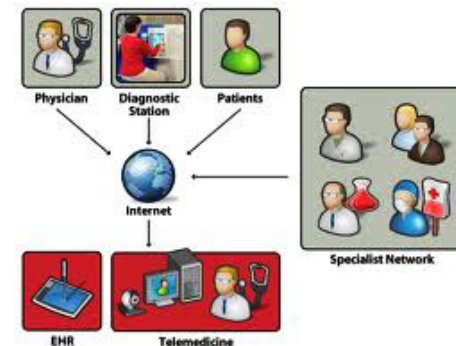
BIOPOLITIKA

- Rozličné techniky a postupy v medicíne sú vo foucaultovskej interpretácii súčasťou moderných režimov moci a majú disciplinárnu a dozornú povahu
- Tieto režimy si utvárajú jedincov I spoločenstvá tak, aby ich bolo možné kontrolovať, vidieť, kalkulovať a normalizovať tak, aby boli v súlade s danými *kritériami normality*

BIOPOLITIKA

- Tým sa “telo” stáva výtvarom i terčom klinického pohľadu. Aktualizuje sa to predovšetkým dnes, keď je možné doslova *“konštruovať” telo* a jeho funkcie prostredníctvom genetickej modifikácie a mnohorakých biotechnológií

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

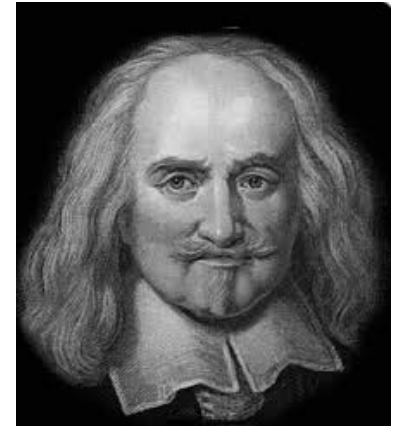
biopolitika

paradigma ľudského tela a telesnosti

Novodobú paradigmu tela charakterizujú:

suverenita, subjektivita a sloboda

- V teórii Hobbesa, má štát suverénne právo chrániť jedinca a garantovať jeho bezpečnosť, ohrozenie zdravia, ako odpoveď na prvotný strach pred smrťou

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

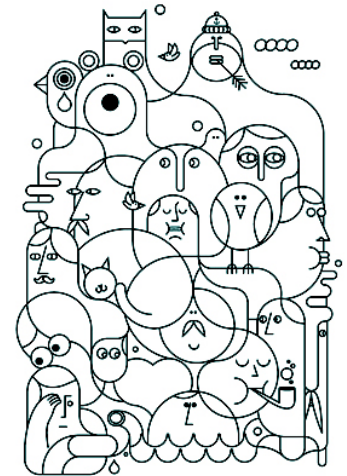
paradigma tela

- Podľa Wirchowa každé individuálne telo , jeho zdravie či choroba majú pozitívny alebo negatívny vplyv na celé spoločenstvo - *Zellenstaat*
- Telo Leviatana – je teda zložené z jednotlivých ľudských tiel, podobne ako *Zellenstaat* Wirchowa
- Takto je vymedzený základný horizont biopolitiky

BIOPOLITIKA

- Zatiaľ čo v “anatomo-politike” sa záležitosť i koncepcia zdravia týkala viac “individuálneho a poslušného tela”, v biopolitike ide primárne o “zdravie populácie”
- „Biopolitika chápe populáciu ako predmet kontroly, regulácie, analýzy, intervencie a modifikácie“ [Foucault 1980: 171]
- *Tento nový model politickej moci je zrejme uplatňovaní pri riešení “pandémie” COVID-19.....*

BIOPOLITIKA

- V koncepcii biopolitiky sa objektom sociálnej analýzy stáva **populácia**
- Biopolitika kombinuje zdravotnícke a administratívne metódy v starostlivosti o populáciu: zdravie sa stáva “politikum” a **dostáva prioritné miesto vo vládnych programoch**

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

paradigma tela

- Subjektivita sa chápe v zmysle "vlastnenia" svojho tela (Locke) a povinnosti jeho udržiavania v čo najlepšom stave, pretože je súčasťou vyššieho celku (tela štátu) – a preto jeho sloboda musí byť podriadená zákonom daného štátu (R. Esposito)

BIOPOLITIKA

- Novo vytvorená administratíva dostáva nielen informatívnu ale aj normatívnu úlohu: definuje normy a určuje konkrétne spôsoby intervencie, aby sa legitímne uplatňovali “naprieč celou spoločnosťou” (*Armstrong 1983: 53*) od najvyšších po najnižšie jej vrstvy

BIOPOLITIKA

- Cieľom biopolitiky je dosiahnutie bezpečnosti a blahobytu spoločnosti prostredníctvom mocenských a administratívnych mechanizmov a “aparátov security” (*Foucault 1991*)
- Najprv však bude treba utvárať populáciu ako “racionálne usporiadaný celok” a to prostredníctvom rozličných osvetových programov a kampaní k propagácii predloženého konceptu normality a zdravia

BIOPOLITIKA

- Presadzovaný *“kult zdravia”* siaha po komerčne dostupných prostriedkoch kontroly zdravia, ktoré kedysi boli doménou odborníkov a umožňujú *“sebadiagnózu”* doma či na cestách a pri aktivitách

BIOPOLITIKA

- *Kult a imperativ zdravia* **vyžaduje nadľudské úsilie, apeluje síce na autonómnú voľbu, ale predpokladá internalizáciu hodnoty zdravia ako synonyma civilizovanosti, úspešnosti, normality, morality, krásy a sily...**

BIOPOLITIKA

- Tomu zodpovedá aj spoločenská diskvalifikácia tých, čo nevyznávajú kult zdravia
- Odmietanie podrobiť sa diktátu, sa sankcionuje ba až kriminalizuje na rovinu všeobecného ohrozenia, pod.
- Tým sa postupne navodzuje disciplinárna a sankčná povaha diskurzu o zdraví a ideálu sanitácie života

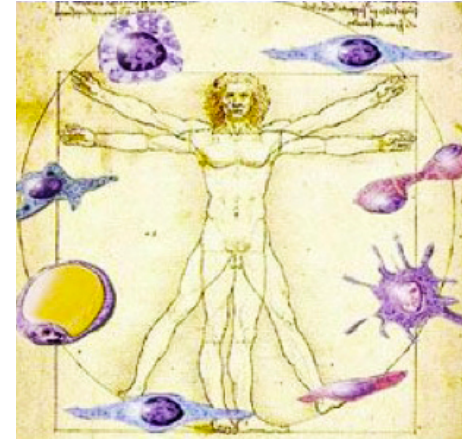
BIOPOLITIKA

- Doteraz bola táto disciplinárna povaha diskurzu zdravia v liberálnych spoločnostiach subtilne skrytá, jednoznačne však smeruje k takému modelu spoločnosti, aký opisuje Foucault
- Prijatá poslušnosť a disciplinovanosť má viesť k utváraniu zodpovedného individua, ktoré je schopné sebaregulácie (self- governance) a je zabezpečovaná priamym dozorom k tomu zriadených inštitúcií a aparátov

BIOPOLITIKA

- Konečným dôsledkom takto chápanej biovlády sa stane **Panoptikon** – v ktorom je jednotlivec neustále pod dozorom a kontrolou všadeprítomného Dozorcu
- Ľudské individuum a jeho život sa stanú objektom novej ekonómie v ktorej rozhodujúcu moc nad ním prevezme štát a prostredníctvom biovlády bude vymedzovať právo na život, počatie či smrť

BIOPOLITIKA

- Telo prestáva byť platónskym “väzením duše”, ale “duša sa stáva väzením tela”
- Internalizácia biovlády pomocou indoktrinácie a dozoru donúti integrovať aborciu, eutanáziu, zmenu pohlavia I akúkoľvek mysliteľnú ingerenciu do individuálneho či spoločenského života ako “novú a celospoločensky žiadanú hodnotu”

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

paradigma tela

- biopolitika je teda chápaná ako moc (vláda) nad životom: „Organizácia moci nad životom sa sústreďuje do dvoch oblastí: podriadenosti tela a regulácii populácie
- v tomto chápaní populácia predstavuje bio-sociálny útvar a nie súbor jednotlivcov v právnickom zmysle

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

paradigma tela

- v tom istom prednáškovom cykle z roku 1976 Foucault sa zaoberal i problémom nacizmu a rasizmu
- podľa neho nacizmus spojil právno-suverénny aspekt vlády nad životom s tanatopolitikou, vládou smrti, teda demonštroval logiku vzťahu medzi "telom" štátu a jednotlivcov
- podľa ktorej každá chorá jednotka ohrozuje zdravie celku, teda celého národa

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

paradigma tela

- Podľa Foucaulta suverénna moc odstraňuje z tela spoločnosti ohrozenia a bio-vláda má za úlohu zachovať ho pri živote
- Rozdiel medzi tým, čo Foucault nazval suverénnou mocou a bio-vládou spočíva na vzťahu jednotlivých tiel voči tomu spoločnému - „*body politic*”
- predmetom ochrany u Hobbesa bolo telo suveréna (štátu) predmetom ochrany u Wirchova boli jednotlivé telá

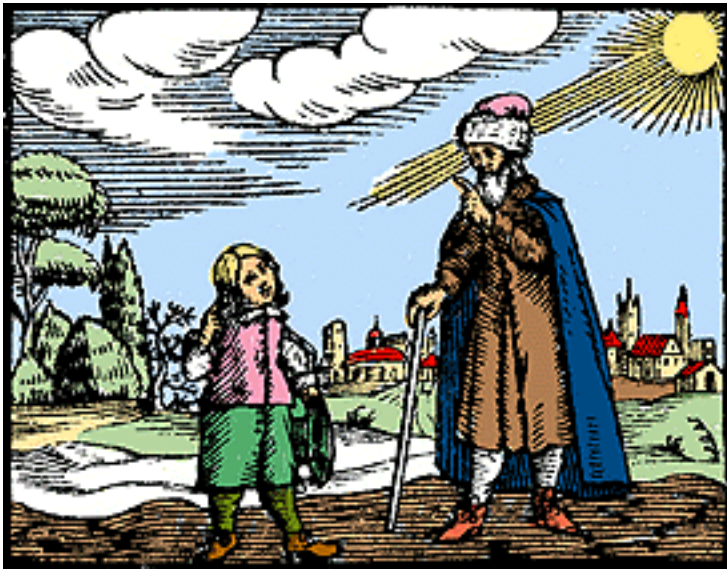
BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

- **suverénna moc štátu v oblasti distribúcie smrti sa v novom biopoliticky definovanom práve snaží rozšíriť túto biovládu aj na funkcie týkajúce sa reprodukcie života, edukácie , výchovy a psychológie**

BIOPEDAGOGIKA

BIOPEDAGOGIKA

- Je súčasťou biopolitického utvárania populácií určovaním výchovného procesu podľa danej genetickej vybavenosti dieťaťa a potrieb spoločnosti a civilizácie

Využíva génové inžinierstvo, biomedicínu, chirurgické a hormonálne intervencie a najnovšie biotechnológie na pretvorenie jedinca podľa pripraveného projektu

BIOPEDAGOGIKA

- biopedagogika chce poznávať a využívať biologickú podstatu a evolučné podmienenosti učenia sa (docilitas) a výchovy (edukácie)
- Získané poznatky chce uplatňovať tak, aby ideovo zodpovedali prijatým kultúrnym vzorcom
- Ich všeobecné uplatňovanie má zabezpečiť patričná legislatíva a sociotechniky utvárania verejnej mienky

BIOPEDAGOGIKA

- Podľa prof. Jasiňského biopedagogika je vo svojej podstate zameraná na empirickú produkciu bytostí, ktoré majú byť fyzicky, intelektuálne aj eticky dokonale pripravené pre život v danej kultúre a civilizácii
- **Pre dosiahnutie tohto cieľa sú prípustné všetky dostupné biotechniky v genetike či medicíne, psychológii i v ostatných vedách**
- Prostredníctvom biopedagogiky sa bude radikálne meniť ideový obsah “anachronických” termínov: človek, pohlavie, ľudskosť ...

BIOPSYCHOLOGIA

ako bio-vláda

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

bio-psychológia – psycho-vláda

- podľa Bernarda Stieglera v biopolitických snahách najmä v západných spoločnostiach dochádza k novému trendu – biovládu nahradzuje psychovláda
- Nadväzujúc na Hobbesa i jeho teórie moci tvrdí, že suverénom je ten, kto kontroluje pozornosť, zaujatie, čas...
- Ten, kto dokáže zaujať, pritiahnuť pozornosť a vyplniť čas – dokáže nielen úplne pohltiť, ale aj podriaďovať a ľubovoľne formovať

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

BIO-PSYCHOLÓGIA –PSYCHO-VLÁDA

- Stiegler pripomína, že zaujatie a formovanie pozornosti bolo podľa Mosesa Mendelssohna základom vzdelávania (Bildung) v epoche Osvietenstva
- Osvietenská psychotechnika formovania pozornosti spočívala na lektúre a jej médiom bolo písmo, náradím kniha, ktorá mala pomôcť vydvihnúť jednotlivcov z nezrelosti, čiže neschopnosti samostatne používať vlastný rozum

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

psycho-vláda

- čas knihy ako prostriedku (médiu) výchovy a vzdelávania nenávratne zmizol
- hlavným postmoderným psychotechnickým nástrojom sa stala televízia, ktorej konkuruje internet, sociálne siete, rádio, mobily, iPady, počítačové hry a počítače ako také

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCÁLNEHO SVETA

biopolitika

psychovláda

- podľa mienky Stieglera televízia prispela k zastúpeniu demokracie telekraciou, ku zničeniu ešte nezrelej psychiky detí a mládeže, spretŕhaniu prirodzených väzieb medzi generáciami a k znefunkčneniu doterajších výchovných techník a postupov

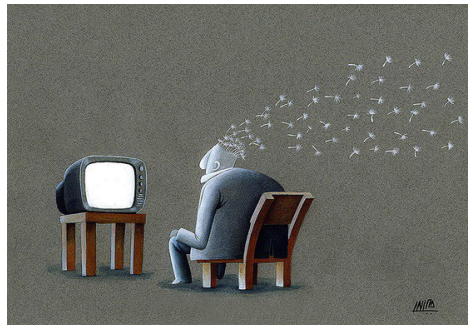

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

bio-psychológia – psycho-vláda

- takáto kritika sprevádza rozvoj televízie takmer od samého počiatku, avšak nové zistenia neurobiológie problematiku stavajú do úplne iného svetla

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

bio-psychológia - psycho-vláda

- Zo zistení Stiglera aj iných autorov vyplýva, že jedna až dve tretiny európskych detí do tretieho roka života majú vo svojej izbe vlastný televízor
- v USA až 40% detí starších ako tri mesiace sleduje pravidelne televíziu a v druhom roku života sa to týka až 90% detí

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

bnio – psychológia -psycho-vláda

- u detí medzi prvým a tretím rokom života, ktoré často sledujú televízne programy sa výrazne zvyšuje riziko psychických a psychomotorických porúch a zníženie pozornosti

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

bio-psychológia – psycho - vláda

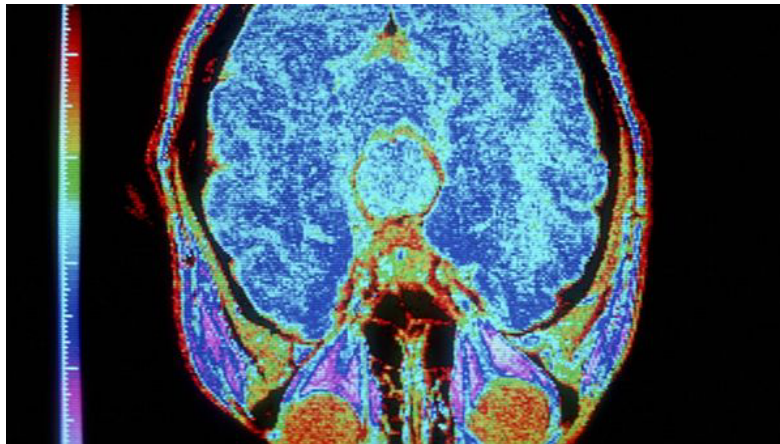
- Je narušená predovšetkým synaptogenéza – vytváranie synapsí medzi neurónmi
- Po narodení jedinec disponuje už kompletnou zostavou mozgových buniek a jeho ďalší vývin je v podstate daný narastajúcim množstvom neuronálnych spojení

BIOLOGICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

bio-psychológia - psycho-vláda

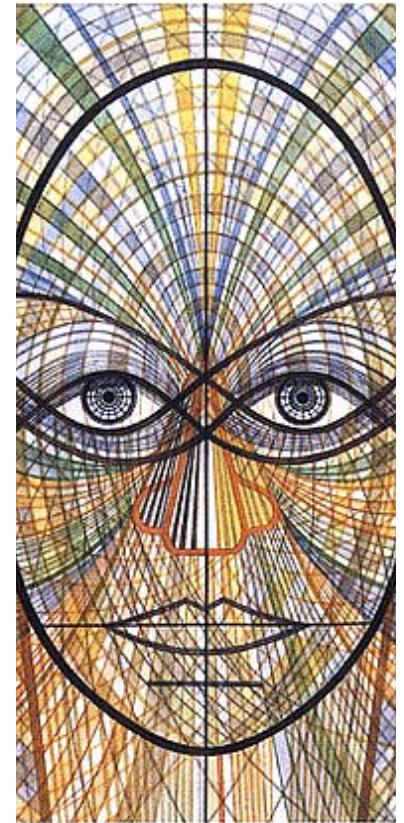
- Ľudský mozog vo svojej činnosti vykazuje značnú plasticitu ktorá je najväčšia práve v období vývinu počas prvých rokov života

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika
psychovláda

- Práve vtedy sa utvárajú veľmi dôležité neuronálne spojenia a navyše jestvujú aj určité kriticky významné časové etapy, keď dochádza k vytváraniu synapsí podmieňujúcich určité zručnosti

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

- K čomu môže viesť nevyužitie takejto niekedy veľmi úzkej časovej rezervy ukazuje dnes už v neurológii klasický prípad šesťročného chlapca nevidiaceho na jedno oko, hoci z medicínskeho hľadiska je oko úplne zdravé.
- Za rozpoznanie a opis pretvárania informácií v zrakovom centre dostali neurofyziológ Davidov Hubel a neurobiológ Torsten Wiesel Nobelovu cenu za rok 1981

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika
psychovláda

- Jednou z najefektívnejších psychotechník umožňujúcich rozvoj pozornosti je – čítanie
- mladý človek ktorý denne pozerá televíziu viac než tri hodiny má v porovnaní s tými, čo televíziu sledujú len jednu hodinu významne menšie šance na úspešné štúdium

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

- John Condry, psychológ a špecialista v oblasti sociálnej komunikácie tvrdí, že v tejto situácii zlyhávajú nielen rodičia, ale najmä škola
- Je otázne, či sme dnes vôbec schopní vypracovať nový celostný program výchovy a vzdelávania detí žijúcich už v epoche elektronických médií a komunikácie

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

biopolitika

psychovláda

- komerčná logika a telemetrická mentalita zdominovali nielen nižšie školstvo, ale aj akademický svet
- Stiegler nechce kasandricky nariekať a netvrdí, že televízia sama osebe predstavuje nejaké zlo

BIOPOLITICKÉ UTVÁRANIE SOCIÁLNEHO SVETA

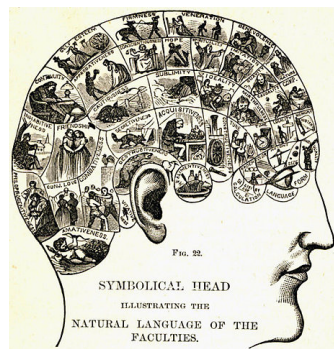
biopolitika
psychovláda

- pretože televízia a iné psychotechnológie sa stali už súčasťou kultúry
- Nejde teda o ich paušálne odmietanie, ale o ich transformáciu na **nootechnológie** – ktoré môžu a majú rozvíjať psychickú i duchovnú dimenziu poslucháčov a divákov

NOO-LOGOTEÓRIA

AKO INŠPIRÁCIA V BIOPOLITICKY UTVÁRANOM SVETE

- pred súčasnou psychológiou je teda významná úloha navrhnúť také noo-technológie, ktoré by pomáhali prekonať ohrozenia biopolitickými manipuláciami
- noo-logoteória potom predstavuje syntézu geometrického poznávania, aplikácie princípov logického myslenia, filozofickej i teologickej analýzy ľudskej existencie, antropologicky zdôvodneného obrazu človeka a hermeneutiky východiskových pojmov a metafor

NOO-LOGOTEÓRIA AKO INŠPIRÁCIA V BIOPOLITICKY UTVÁRANOM SVETE

- Noo-logoteória potvrdila Platónovu predstavu o *theurein* ako „nazeraní božských skutočností“, lebo ďaleko prekračuje poslanie zdôvodniť jednu z psychoterapeutických metód
- Vďaka Franklovej intuícii a Popielskeho disponibilite i odvahe noo-logoteória sa stáva hľadaním, nazeraním a kontempláciou pravdy o človeku

LITERATURA

- Mikołaj Ratajczak: *Poza paradygmat immunizacji – biopolityka w projekcie filozoficznym Roberta Esposito* s. 173
 - <http://praktykateoretyczna.pl/PTnr2-3Biopolityka.pdf>
 - [https://www.academia.edu/1031783/Poza_paradygmat_immunizacji -
_biopolityka_w_projekcie_filozoficznym_Roberta_Esposito](https://www.academia.edu/1031783/Poza_paradygmat_immunizacji_-_biopolityka_w_projekcie_filozoficznym_Roberta_Esposito)
- Arkadiusz Zychliński: *Wychowanie do niedojrzałości albo od biopolityki do psychowładzy* s. 151
 - <http://praktykateoretyczna.pl/PTnr2-3Biopolityka.pdf>
- Jasiński Richard: *Biopedagogika*
 - <http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU2217>
- Andrzej Pawłucki: *Biopedagogika o ekscesach homo physicus na granicy życia i śmierci*

ΚΑΙΡΟΛΟΓΙΑ

ZNAMY ČASU

ZNAKY ČASOV

- PAULUS EPISCOPUS
SERVUS SERVORUM DEI
UNA CUM SACROSANCTI
CONCILII PATRIBUS
AD PERPETUAM REI
MEMORIAM
- CONSTITUTIO
PASTORALIS DE ECCLESIA
IN MUNDO HUIUS
TEMPORIS (1)
GAUDIUM ET SPES

Znaky časov – v magistériu Cirkvi

- pravé znamenia prítomnosti
Boha a jeho úmyslov v
udalostiach, požiadavkách a
túžbach, na ktorých má účasť
spolu s ostatnými ľuďmi našich
čas

Gaudium et spes 11

**POVINNOSŤOU CIRKVI JE USTAVIČNE
SKÚMAŤ ZNAMENIA ČASOV A
VYSVETĽOVAŤ ICH VO SVETLE
EVANJELIA**

(Gaudium et spes 4)

ZÁKLADNÉ FUNKCIE ZNAKU

Pripomeňme si štyri základné funkcie znaku: *predstavenie, komunikovanie, vyjadrovanie a vplyvanie*

- *Predstavenie* zviditeľňuje symboliku znaku a reprezentuje ho v akte poznania
- *komunikovanie* predkladá informáciu o zmysle znaku a jeho sociálnej funkcii

(podľa Ingardena)

ZÁKLADNÉ FUNKCIE ZNAKU

- *vyjadrovanie* – je to expresívna funkcia, ktorá charakterizuje poznávací, emociálny i volitívny stav prekazateľa znaku v procese komunikácie
- *Vplývanie* - na adresáta znaku, na jeho poznávací, emociálny i volitívny stav, aby sa rozhodol pre určitý postoj či konanie (w. Ingardena)

BIBLICKÉ CHÁPANIE ČASU AKO – KAIROS

SMERUJE K *PLEROMA* – K PLNOSTI V JEŽIŠOVI KRISTOVI A JEHO CIRKVI

KNIHA KAZATEĽ

Všetko má svoju určenú dobu
A každé úsilie na zemi svoj čas:
Čas rodenia a čas zomierania;
Čas sadenia a čas vytrhania;
Čas zabíjania a čas liečenia;
Čas rúcania a čas stavania;
Čas plaču a čas smiechu;
Čas smútku a čas veselia....

Kohelet 3,1-

EVANJELIÁ

Naplnil sa čas a priblížilo sa Božie
kráľovstvo

Mk 1, 15

Skúmate Písma, lebo si myslíte,
že v nich máte večný život, a
práve ony svedčia o mne

Jn 5,39

Môj čas sa ešte nenaplnil

Jn 7, 8

Vzhľad oblohy viete posúdiť a
znamenia časov neviete?!

Mt 16, 3

KAIROLÓGIA

- reflektuje a skúma filozofickú, personálnu, sociálnu, teologickú a eschatickú dimenziu času
- Je to štúdium faktov, činov a historických udalostí, snaha o porozumenie súvislostí medzi nimi v dynamizme spoločenských premien a ich význam pre predvídateľnú budúcnosť
- Kairológia vždy prekračuje, transcenduje kategoriálny merateľný čas a nevyhnutne sa dotýka problematiky smrteľnosti a večnosti

ZNAKY ČASOV

- **Cirkev sleduje spasiteľný eschatologický cieľ, ktorý môže v plnej miere dosiahnuť iba v budúcom veku**
- **Ale je prítomná už tu na zemi a skladá sa z ľudí, občanov pozemského spoločenstva, povolaných utvoriť už uprostred ľudských dejín rodinu Božích detí, ktorá má stále vzrastať až do Pánovho príchodu**

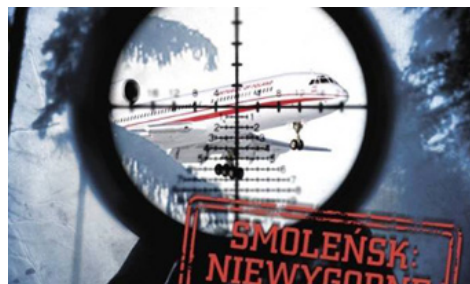
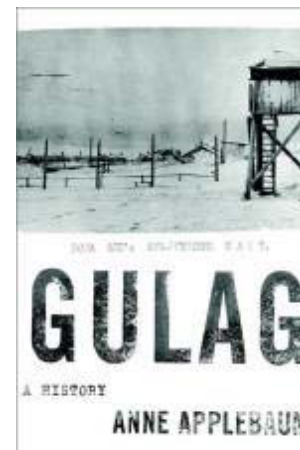
ZNAKY ČASU

SÚ INŠPIRÁCIOU PRE JEDNOTLIVCOV, CIRKEVNÉ SPOLOČENSTVÁ
I VŠETKÝCH ĽUDÍ DOBREJ VÔLE

- Čo sú *znaky časov* alebo *znamenia doby*?
- Prečo im treba správne porozumieť?
- Aký význam má ich poznanie pre každého človeka?
- Akú výzvu predstavujú pre veriacich kresťanov?
- Kto, kde, kedy a ako môže a musí aktívne odpovedať na výzvy a znamenia našich časov?

ZNAKY ČASOV

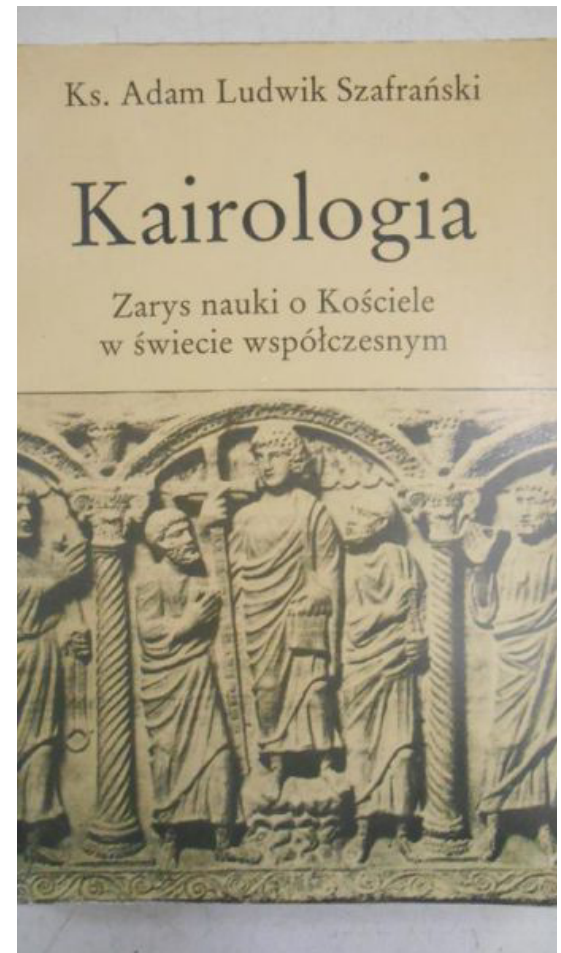
- Sú to skutočnosti, udalosti a procesy, ktoré často náhle a nečakane vstupujú do života jednotlivca a spoločnosti a stávajú sa apelom či inšpiráciou pre nové hľadanie a konanie
- Často predstavujú konfrontáciu so svedomím a výzvu pre zmenu
- Preto sa nedajú ani obísť, ani dlhodobo popierať či odmietat'

ZNAKY ČASOV

- pojem “znaky časov”
- používa sa na “vyjadrenie všetkých udalostí, javov, procesov I rozvojových tendencií, ktoré sú charakteristické pre konkrétnu historickú dobu a predstavujú výzvu pre rozhodovanie a konanie” pre poznanie pravdy a dosahovanie spravodlivosti

(Ján Pavol II.)

ZNAKY ČASOV, KTORÉ PREŽÍVAME DNES

- Odpad od kresťanstva a kríza viery
- Nové globálne ateistické totality
- Hrozba globálnej vojny
- Islamizácia Európy a sveta
- Depopulačné programy a eutanázia
- Vzrast osamelosti, depresie a samovrážd
- Nedostatok potravín a hlad
- Celosvetová hospodárska kríza
- Katastrofické klimatické zmeny
- Pandémie HIV, COVID a nových infekcií

DETERMINANTY A LIMITY GLOBALIZOVANÉHO SVETA

2. Hans Holbein: *Dead Christ* (1521).

- LIMITACIA KONZUMIZMU
- LIMITACIA HEDONIZMU
- LIMITACIA VEKU - SENESCENCIA
- HORROR VACUI
- DETERMINÁCIA SMRTI

ZNAMENIA ČASOV KTORÉ SÚ HROZBOU PRE ŽIVOT

nespravodlivosť, abortcia, terorizmus, vojny

21 STOROČIE – NÁDEJE A OHROZENIA

- storočie informácií, globalizácie a organizovaného blahobytu
 - storočie osamelosti, depresie i samovrážd
 - storočie hľadania zmyslu života
- storočie objavovania náboženstva
 - storočie komunikácie

21. STOROČIE

– STOROČIE VZŤAHOV, KULTÚRY, VZÁJOMNEJ
SOLIDARITY ALEBO

OSAMELOSTI, DEPRESIE A SAMOVRÁŽD

Prognostici predvídajú, že po roku 2030 suicídiá budú na
jednom z troch prvých miest príčin smrti

21. STOROČIE – STOROČIE VZŤAHOV A SPOLUPRÁCE ALEBO STOROČIE NÁSILIA A KONFLIKTOV

Vytváranie vzťahov je základom sociálnej súdržnosti, medzil'udských väzieb, úcty a spolupráce jednotlivcov, regiónov štátov

21. STOROČIE – STOROČIE DEPOPULÁCIE

ALEBO ROZVOJU OSOBNOSTI, INTERPERSONÁLNYCH VZŤAHOV A SPOLOČENSTIEV

Utváranie vzťahov je podstatou sociálnych
väzieb, komunikácie, stabilnej rodiny, úcty
a spolupráce jednotlivcov, regiónov i štátov

21. STOROČIE – STOROČIE DRAMATICKÝCH KLIMATICKÝCH ZMIEN **ALEBO EFEKTÍVNEJ EKOLÓGIE**

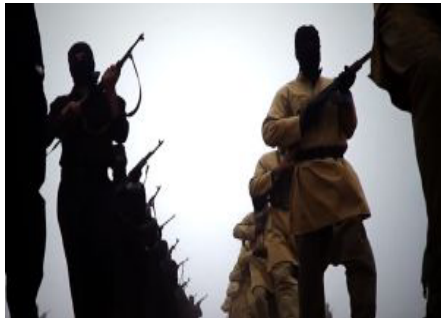

**Klimatické zmeny globálneho charakteru
reálne ohrozujúce život na celej Zemi**

21. STOROČIE
STOROČIE KONFLIKTU CIVILIZÁCIÍ
NÁBOŽENSKÝCH VOJEN,
MASOVEJ TRANSKONTINENTÁLNEJ MIGRÁCIE

ALEBO

STOROČIE POKOJA, SOLIDÁRNEJ A VZÁJOMNEJ POMOCI,
EKONOMICKÉHO A KULTÚRNEHO ROZVOJA
KAŽDÉHO REGIÓNU A ŠTÁTU

GLOBALIZÁCIA A NÁBOŽENSTVO

- V globalizačnom procese sa najprv presadzuje privatizácia náboženstva a neskôr jeho marginalizácii
- Presadzuje sa presvedčenie, že globálny náboženský systém je nemožný
- Náboženstvo je zredukované na formu komunikácie, ktorá je nefunkčná napr. v porovnaní s dominantnou vedou, informatikou

GLOBALIZÁCIA A NÁBOŽENSTVO

- Náboženské potreby a ambície sú považované za “reziduálne problémy” globálnej spoločnosti a sú označované za antisystémové hnutia
- Cirkvi a náboženské spoločenstvá v globálnej spoločnosti majú predstavovať “depozitáre kultúrnych hodnôt”

ZNAKY ČASU AKO ZNAKY NÁDEJE V DNEŠNOM SVETE

- **ZNAKY ČASU** - MOŽNOSŤ PÔSOBNIA CIRKVI V MASMÉDIÁCH
- **ZNAKY ČASU** - NOVÉ FORMY KOMUNIKÁCIE PRE VYTŤVÁRANIE COMMUNIO-EKLÉZIE
- **ZNAKY ČASU** - ZMENA POHĽADOV NA RELIGIOZITU A NÁBOŽENSTVO V HUMANITNÝCH VEDÁCH
- **ZNAKY ČASU** - ODMIETANIE VEDY AKO SEKULÁRNEHO NÁBOŽENSTVA
- **ZNAKY ČASU** - RASTÚCI ODPOR VOČI „CIVILIZÁCII SMRTI“ A PODPORA „CIVILIZÁCIE ŽIVOTA“
- **ZNAKY ČASU** - OBJAVOVANIE VÝZNAMU RODINY PRE KULTÚRU A CIVILIZÁCIU ZNAKY ČASU
- **ZNAKY ČASU** - „NOVÁ EVANJELIZÁCIA“ V RUSKU
- **ZNAKY ČASU** - PRETRVÁVANIE BIBLICKÝCH INŠPIRÁCIÍ V UMENÍ

ZNAKY NÁDEJE V DNEŠNOM SVETE

zmena pohľadov na religiozitu a náboženstvo
v humanitných vedách

- **Náboženskosť - religiositas**
je základnou antropologickou konštantou
v bytostnej štruktúre človeka
- **Predstavuje základnú kognitívnu a
axiologickú oblasť sociálnej skutočnosti,
poznávanie zmyslu života, sveta, Kozmu,
ktorý prekračuje sekulárne vymedzené
hranice (Voegelin, Berger, Luckmann)**

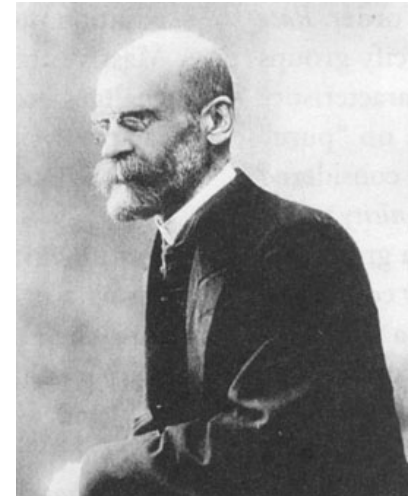
POSTMODERNÉ OBJAVOVANIE RELIGIOZITY

- Viacerí sociológovia a politológovia (R. Aron, E. Voegelin a i.) si všimli a začali študovať pseudonáboženský obsah totalitných ideológií
- P. L. Berger a T. Luckmann v náväznosti na Durkheima zistili že idea trvalého pokroku v moderných vedách imituje odvekú túžbu po spáse

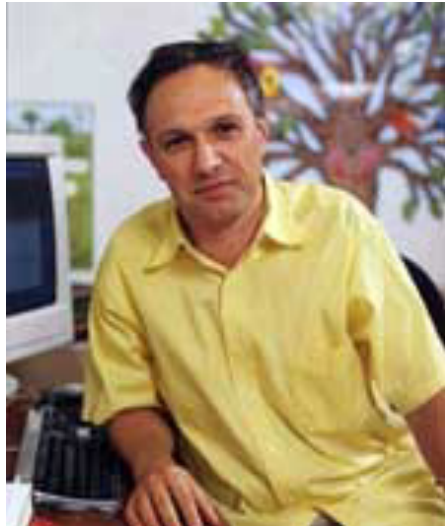

POSTMODERNÉ OBJAVOVANIE RELIGIOZITY

- Durkheim a jeho **postulát religiozity** ako antropologickej konštanty,
“ako niečoho, čo je pre človeka charakteristické a čoho sa nedá zbaviť”

RELIGIOZITA V POSTMODERNOM SVETE - HĽADANIE NÁDEJE NOVÝCH SÚVISLOSTÍ

- Americký psychológ a antropológ Pascal Boyer v knihe **Religion Explained: The Evolutionary Origins of Religious Thought** (Vysvetlenie náboženstva: evolučný pôvod náboženského myslenia) z roku 2001 tvrdí, že spiritualita a náboženské myslenie vyplývajú zo stavby a fungovania nášho mozgu, ktorý k nim prirodzene vedie našu morálku a spoločenské vzťahy

RELIGIOZITA V POSTMODERNOM SVETE - HLADANIE NOVÝCH SÚVISLOSTÍ

- Podľa Boyera **religiozita** je uplatnením prirodzenej schopnosti človeka
- **zlešuje reálne sociálne schopnosti**
- aktivuje neurónové siete pre bezpečnosť a prevenciu rizík
- **pomáha budovať koalície nepríbuzných jedincov**
- **Neviera v nadprirodzeno** je - podľa Boyera - dôsledkom postupu proti prirodzeným poznávacím sklonom človeka a je evolučne nevýhodná

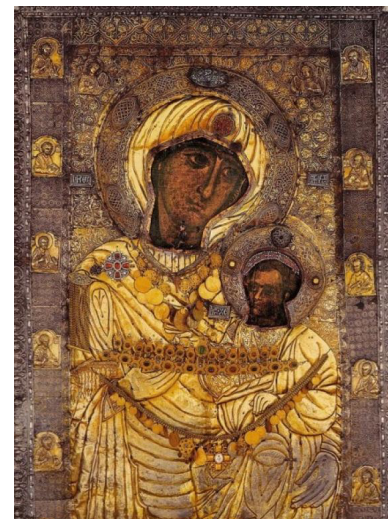
ZNAKY ČASU AKO ZNAKY NÁDEJE V CIRKVI DNES

- ZNAKY ČASU - **MARTYRIUM AKO NAJČISTEJŠÍ PRAMEŇ NOVEJ EVANJELIZÁCIE**
- ZNAKY ČASU - „NOVÁ TEOLÓGIA“ AKO HĽADANIE INŠPIRÁCIÍ PRE „NOVÚ EVANJELIZÁCIU“
- ZNAKY ČASU - **AKTIVIZÁCIA LAIKOV PRI PRESADZOVANÍ NOVÝCH FORIEM COMMUNIO-EKLÉZIE**
- ZNAKY ČASU - ROZVOJ MARIÁNSKEHO KULTU A MARIOLÓGIE
- ZNAKY ČASU – **OHLASOVANIE A KULT BOŽIEHO MILOSRDENSTVA**
- ZNAKY ČASU - **ZNOVUOBJAVENIE IKONY V KATOLÍCKEJ CIRKVI**
- ZNAKY ČASU - **NOVÉ IMPULZY PRE EKUMENIZMUS**

ZNOVUOBJAVENIE IKONY V RUSKU I V KATOLÍCKEJ CIRKVI

- **IKONA – IKONOPIS – MODLITBA –
MEDITÁCIA – VISIO BEATIFICA**
- **IKONA A JEJ PRÍBEH I MIESTO V CIRKVI**
- **IVERSKÁ IKONA ZO SVÄTEJ HORY ATHOS**

ZNOVUOBJAVENIE IKONY V RUSKU I V KATOLÍCKEJ CIRKVI

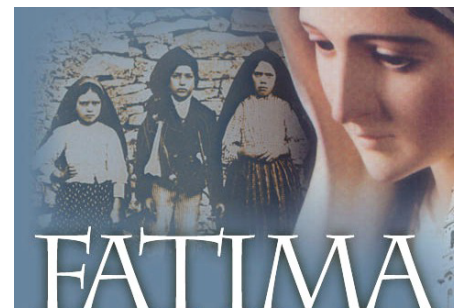
- Начался Великорецкий крестный ход - торжественное шествие с Великорецким образом святителя Николая Чудотворца на берег реки Великой
- *Обретение иконы святителя Николая Чудотворца произошло в 1383 году*
- *День празднования иконе (6 июня по новому стилю) был установлен в 1668 году*
- *Крестный ход начинается 3 – 8 июня*
Протяжённость — 150 км
- 6 июня 2017 - более 100 тысяч верующих присоединились к Великорецкому крестному ходу

OBRÁTENIE RUSKA

veľká náboženská obroda o ktorej sa mlčí

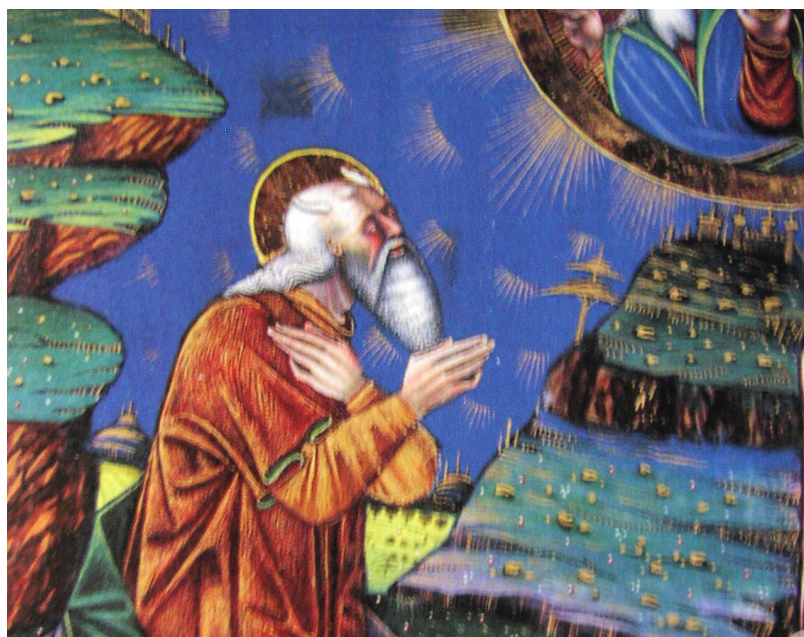
- **DUCHOVNÁ I MATERIÁLNA OBRODA PRAVOSLÁVNEJ CIRKVI V RUSKU**
- **V OBDOBÍ MEDZI ROKMI 1990-2017 SA V RUSKU POSTAVILO 30 000 NOVÝCH CERKVÍ**

IMPERATÍVY KONCILU PRE OBNOVU CIRKVI A SVETA

NOVÁ EVANJELIZÁCIA

- teológia tu nie je preto, že prehovoril človek, ale preto, že prehovoril Boh

NOVÁ EVANJELIZÁCIA JE OBJAVOVANÍM NÁDEJE

- **Kristova výzva:**

Premeňte sa a verte evanjelium (Mk 1, 15)

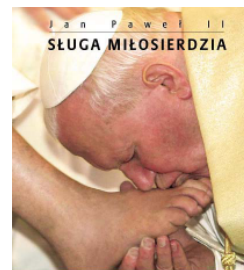
- *Je to výzva k hľadaniu toho, čo je lepšie – už dnes*
- *Je to výzva k odmietnutiu smrti – aj tej našej*
- *Je to ponuka večnosti a šťastia, aké – Ani oko nevidelo, ani ucho nepočulo...*
- *Je to antropologický optimizmus – prameň radosti zo života*

KRITICKÝ ROZMER ZISŤOVANIA SITUÁCIE CIRKVI VO SVETĚ

- **Konštruktívna kritika – vychádza zo starostlivosti o autentické dobro Cirkvi, nápravu omylov a lepšie poznanie I zvládanie terajších I budúcich úloh**
- **Deštruktívna kritika - často vychádza z nepravdy a osočovania. Pozná sa podľa toho, že v nej niet ani úcta, ani láska**
(Yves Congar)

INŠPIRÁCIE PRE NOVÚ EVANJELIZÁCIU

NEVYHNUTNOSŤ PREMENY CHÁPANIA CIRKVI

- OD ÚRADU – **K POSLANIU - MISSIO**
- OD PATERNALIZMU – **K PARTNERSTVU**
- OD KLERIKALIZMU – **K CIRKVI BOŽIEHO ĽUDU**
- OD ŠTRUKTÚRY – **KU COMMUNIO ECCLESIAE**
- OD HIERARCHIE OSÔB – **K HIERARCHII SLUŽBY**

INŠPIRÁCIE PRE NOVÚ EVANJELIZÁCIU

la firma della Dichiarazione comune cattolico-luterana sulla giustificazione

NEVYHNUTNOSŤ PREMENY CHÁPANIA CIRKVI

- OD APOLÓGIE – K DIALÓGU
- OD ANATEM – K AKCEPTÁCII
- OD ŠTRUKTÚRY – K CHARIZME
- OD KONFESIONALITY – K EKUMÉNE
- OD AKCENTU NA HRIECH – K OBJAVOVANIU MILOSTI

INŠPIRÁCIE PRE NOVÚ EVANJELIZÁCIU

HISTORICKÝ POHYB PREMIEN CHÁPANIA CIRKVI

- OD ETIKY – **KU KERYGME**
- OD STRACHU – **K RADOSTI ZO SPÁSY**
- OD UZAVRETOSTI – **K AGIORNAMENTU**
- OD KONTRAVERZIE – **KU KONVERGENCI**
- OD TVRDOSTI PRÁVA – **K NÁDEJI MILOSRDENSTVA**

NOVÁ EVANJELIZÁCIA - OBNOVA CIRKVI A SVETA

ODSTRÁNENIE PATOLOGICKÝCH PRVKOV

- **KOMPLEX VEDÚCEJ SILY**

**VYCHÁDZA Z POCITU NADRADENOSTI, Z VEDOMIA VYVOLENOSTI,
VÝNIMOČNOSTI A NENAHRADITEĽNOSTI**

**V RUKÁCH JEDNOTLIVCOV SA KONCENTRUJE FAKTICKÁ ÚRADNÁ,
EKONOMICKÁ I DUCHOVNÁ MOC, KTORÚ DOKÁŽU ZNEUŽÍVAŤ
PREJAVUJE SA TO NAJMÄ HROMADENÍM BOHATSTVA, FARIZEJSTVOM A
TVRDÝM POTLÁČANÍM KRITIKY**

INŠPIRÁCIE PRE NOVÚ EVANJELIZÁCIU

ODSTRÁNENIE PATOLOGICKÝCH PRVKOV

- **KLERIKÁLNY NARCIZMUS**
- **SKLON K TOTALITÁRNEMU SPRÁVANIU**

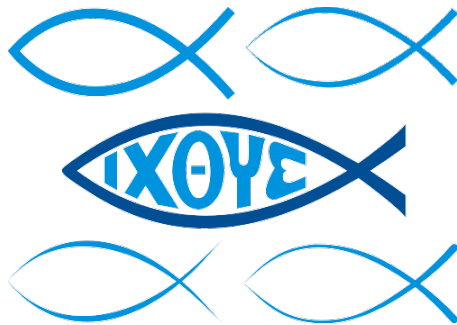
VYSKYTUJE SA NAJMÄ U TÝCH, KTORÝM BOL ZVERENÝ NEJAKÝ VYŠŠÍ ÚRAD,
ALEBO SA ZHODOU OKOLNOSTÍ KREOVALI AKO VODCOVIA
ČASTO SI POČÍNAJÚ AKO MONARCHOVIA, UZURPUJÚ SI ROZSIAHLE
PRIVILÉGIÁ, IGNORUJÚ ALEBO TVRDO TRESTAJÚ INÉ NÁZORY

INŠPIRÁCIE PRE NOVÚ EVANJELIZÁCIU

- **ekleziologický princíp** - "znamenie spoločenstva a jednoty Cirkvi v Kristovi" - slobodné združovacie právo laikov v Cirkvi
- Táto sloboda je skutočným a vlastným právom, ktoré sa neodvodzuje z nejakého "dovolenia" authority, ale vyrastá z krstu ako sviatosti
- ekleziologický princíp objasňuje z jednej strany "právo" laikov združovať sa a z druhej strany nutnosť "kritérií" pre rozlišovanie pravej cirkevности ich združení ChL 29

**JEDINÝM PRAMEŇOM NÁDEJE
PRE ČAS V KTOROM ŽIJEME
JE VIERA - PISTIS –
prilnutie k Tomu, ktorý je
CESTA, PRAVDA A ŽIVOT**

DEUS SEMPER MAIOR
Boh je vždy väčší

ĎAKUJEM

